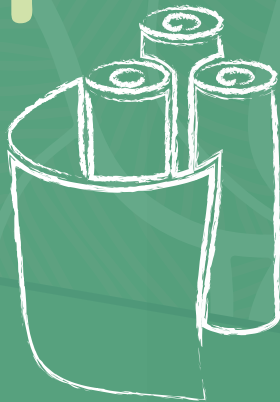

din bostadsrätt

Råd och inspiration från Bostadsrätterna

FÖRNYA
HEMMA
MED GRÖNA
GREPP

Tema Hållbar renovering

Många vill sätta sin egen prägel på bostaden. Det behöver inte vara lika med att riva ut och köpa nytt. Din Bostadsrätt har lösningarna som gör ditt hem personligt och modernt med låg påverkan på klimatet.

Gemensam el gav kapad kostnad

Stärkta föreningsband med klättervägg och pingis

SBAB!

Hurra!

Var femte brf väljer oss.

Vi är glada över att över 6950* brf:er väljer SBAB för ett tryggt fastighetslån eller schysst sparande.

Kom in i gemenskapen ni också på sbab.se/varfemtebrf

Insättningsgaranti gäller**

*Per den 2024-10-31 har SBAB 6951 bostadsrättsföreningar som spar- och/eller lånekunder.

**Placeringskonto omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut av Riksgälden. Insättningsgarantin innebär att om SBAB försätts i konkurs eller om Finansinspektionen beslutat att garantin ska träda in, garanteras varje kund ersättning för sin sammanlagda behållning i SBAB med ett belopp om högst 1 050 000 kronor. Utöver detta belopp kan kunden få ersättning för insättningar från vissa särskilt angivna händelser, till exempel försäljning av privatbostad, avgångsvederlag, försäkringsersättning med högst 5 miljoner kronor. Ersättningen betalas ut av den myndighet som hanterar garantin inom sju arbetsdagar från den dag SBAB försätts i konkurs eller från Finansinspektionens beslut enligt ovan. Garantimyndigheten har rätt att i vissa fall skjuta upp utbetalningen. För ytterligare information, se www.riksdagen.se/sv/insattningsgarantin/. Vid flytt av bundna Fastighetslån kan en kostnad för ränteskillnadsersättning tillkomma.

Räntorna går ner, men troligen inte avgiften

Det går fort i ränteverlden. För ett år sedan var Riksbankens styrränta fyra procent och i dag ligger den en bra bit under tre procent. Bostadsrättshavare med bolån märker hur räntorna sjunker, liksom föreningar som ser sina lånekostnader minska. Men under flera år har många bostadsrättsföreningar varit tvungna att höja sina avgifter, dels beroende på räntorna, dels för att även andra kostnader har stigit. Jag tror många nu önskar att boendekostnaderna blir lägre, men det är inte säkert att månadsavgiften till föreningen kommer att sjunka så särskilt snabbt.

Varför inte? Jo, styrelsen måste alltid ha ett långsiktigt perspektiv när den planerar för drift och underhåll av fastigheten och därmed nivån på månadsavgifterna.

Många föreningar planerar säkert att fortsätta betala av sina lån för att stå starkare rustade. Att som tidigare kunna låna till en procents ränta kommer nog inte att hända i första taget. Inte heller kommer vanliga kostnader såsom fjärrvärme, el, vatten och avlopp att sjunka, snarare tvärtom. Som alltid behöver varje förening se till sina egna förutsättningar och planera ekonomin utifrån det. De med god ekonomi kan komma att bibehålla nuvarande månadsavgifter eller till och med sänka, medan andra fortsatt måste höja.

//
Många önskar nu att boendekostnaderna blir lägre.

Nu till den här tidningen. I årets sista nummer kan du bland annat läsa om hållbar renovering. Ibland skämmas det om att kök och badrum åker ut så fort en bostadsrätt byter ägare.

Det är knappast sant men den som vill renovera kan göra det på ett sätt som tar hänsyn till klimatet, fastigheten och plånboken. Läs mer om detta på sidan 8.

Med det vill jag önska er en god jul och ett gott nytt år!

Ulrika Blomqvist
vd, Bostadsrätterna

Innehåll

4 > **Intro: Hänt sen sist**
Läge att justera skattejämkningen

6 > **Intro: Aktuellt**
Allaktivitetsrummet skapar fina band i föreningen

7 > **Nyheter**
Smart taktik vid byte till digitalt lås

8 > **Tema: Hållbar renovering**
Fiffiga knepen som gör hemmet snyggt med minskad klimatpåverkan

14 > **Frågor & svar**
Allt om livet i en bostadsrättsförening

15 > **Fixartipset**
Så fixar du kontakten för nya lampputtagsstandarden

16 > **Nyheter**
Föreningen sparar tusenlappar efter byte till gemensam el

20 > **Reportage**
De startade hemberedskapsgrupp för tryggare liv

22 > **Hemmets mysterier**
Var ska jag göra av använt matfett?

din bostadsrätt

Välkommen till din bostadsrätt – tidningen för dig som bor i en medlemsförening.

Ansvarig utgivare: Ulrika Blomqvist
Chefredaktör: Kenny Fredman
Produktion: OTW
Redaktör: Frida Henke
Art director: Maria Lindén
Omslag: Magnus Glans
Annonsförsäljning: Funktioner på Gotland, Mats Lindén 0708-99 17 60, mats@funktioner.se
Repro: Jens Jörgensen
Tryck: Aller

För insänt ej beställt material ansvaras ej. Frågor om innehållet? Vänd er till redaktionen på info@bostadsratterna.se

Bostadsrätterna

Bostadsrätterna i korthet
Bostadsrätterna är en medlems- och intresseorganisation för Sveriges bostadsrättsföreningar. På bostadsratterna.se finns aktuell information. Bostadsrätterna har 10 000 bostadsrättsföreningar som medlemmar.

Vi hjälper din styrelse med stöd och rådgivning

Adress: Bostadsrätterna
Drottninggatan 25
111 51 Stockholm
Kontakt: 08-58 00 10 00

Tidningen utkommer med fyra nummer per år. Upplagan är cirka 355 000 exemplar.

intro

10 000

Ju fler vi blir, desto starkare röst får vi. Därför firades såklart Brf Hamnparken i Oskarshamn med tårta när de under hösten blev vår 10 000:e medlemsförening.

Du missar väl inte dina förmåner?

Du som bor i en av Bostadsrätternas medlemsföreningar får tillgång till flera förmåner. Här kommer en kort sammanställning. Besök bostadsratterna.se/medlemsformaner för mer information.

> Säkerhetsdörrar

Genom avtal mellan Bostadsrätterna och Secor erbjuds ni som medlemsförening, eller du som boende i en medlemsförening, hela 15 procents rabatt på din beställning av Daloc säkerhetsdörrar inklusive installation av dörren.

> Familjejuridisk hjälp

Genom Bostadsrätternas medlemsförmån erbjuder Fenix Family dig 20 minuters kostnadsfri familjejuridisk rådgivning. Dessutom får du upp till 25 procents rabatt på familjejuridiska avtal och tjänster.

> Webbinarium om bostadsrätt

En inspelad utbildning på vår webbplats för dig som bor i en bostadsrättsförening men inte sitter styrelsen. Gå in på bostadsratterna.se och sök på "Att bo i bostadsrätt".

> Tidningen Din Bostadsrätt

Tidning som distribueras fyra gånger per år till samtliga hushåll i våra medlemsföreningar.

Dags att justera jämkningen

Har du jämkat skatten för att minska bördan av de senaste årens höga bolåneräntor? Då kan det vara läge att göra en justering för att undvika kvarsfatt när ränteutgifterna minskar.

Text: Frida Henke

A

tt räntorna sjunker är till de flesta bolånetagarnas glädje. Men se upp om du har jämkat skatten så att du inte får en otrevlig överraskning i deklarationen

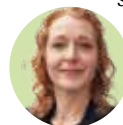
när dina beräknade ränteutgifter sjunker.

– Om du jämkat för 2024 och fyllt i högre beräknade ränteutgifter för 2024 än vad du faktiskt haft under året – i och med det förändrade ränteläget – så kan det resultera i kvarsfatt, säger Åsa Ekström, skattehandläggare på Skatteverket.

Hon tipsar om att ta hjälp av verktygen på skatteverket.se om du vill göra en ny beräkning av skatten.

– Om du går in på Mina sidor / Räkna ut min skatt i början av året kan du fylla i dina prognostiserade inkomster och de avdrag

du tänkt göra i din deklaration. Då kan du se utslaget på ett helår om det finns någon risk för kvarsfatt eller om du kan förvänta dig skatteåterbäring. I tjänsten Mina inkomstuppgifter finns också de uppgifter som arbetsgivaren skickat in till Skatteverket som lön och dragen skatt, säger hon.

Åsa Ekström

För den som ser ut att ha betalat för lite skatt rekommenderar hon att göra en ny ansökan om skattejämkning.

– Det går bra att jämka flera gånger om året om du känner dig osäker. Men för 2024 var sista ansökningsdagen den 30 november. För att undvika kvarsfatt kan du också be din arbetsgivare eller utbetalare att dra mer skatt på årets återstående utbetalningar eller så kan du själv göra en eller flera fyllnadsinbetalningar till ditt skattekonto, säger hon. ◦

Nya prisökningar på fjärrvärme pressar bostadsrättsföreningar

Efter historiskt stora höjningar av fjärrvärmepiserna under 2024, väntar nya kraftiga prishöjningar under 2025. Ytterligare ett bakslag för de många bostadsrättsföreningar som redan tvingats till avgiftshöjningar.

Text: Frida Henke Foto: Shutterstock

Fjärrvärme värmer 90 procent av Sveriges flerbostadshus och cirka 78 procent av lokalerna. Stora prishöjningar på fjärrvärme kan tvinga en del redan pressade bostadsrättsföreningar att åter behöva höja månadsavgifterna. Då det drabbar hushållen säger sig regeringen, enligt statssekreterare Daniel Liljeberg, se allvarligt på situationen.

– Vi följer utvecklingen och det är också mot den här bakgrunden vi gett uppdrag till Energimarknadsinspektionen att analysera behovet av ett förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden, säger han.

Vad anser regeringen bör göras med de höga och alltjämt stigande fjärrvärmepiserna?

– Förutom att analysera alternativ till nuvarande kundskydd ska Energimarknadsinspektionen också analysera och föreslå åtgärder för att stärka och utveckla de forum som finns för fjärrvärmeföretag och -kunder, bland annat Prisdialogen och Fjärrvärmenämnden.

– Vi uppfattar inte att kundsidan kräver en prisreglering eftersom det skulle kunna få en motsatt effekt, säger Daniel Liljeberg.

Bostadsrätterna vill att konsumentskyddet nu skyndsamt ses över då det inte är hållbart med att priserna bara fortsätter att öka.

– Ingen har efterfrågat en prisreglering, men det funkar inte i längden med ständigt ökade kostnader. Att ha värme är ett minst sagt basalt behov och uppvärm-

ning är i många fall den största kostnad som en bostadsrättsförening har. De senaste årens höjningar visar hur dåligt konsumentskyddet är på denna monopolmarknad där bostadsrättsföreningen i princip får acceptera det nya priset, säger Kenny Fredman, samhällspolitisk chef på Bostadsrätterna. ◦

Varför vänta med bolånetagarnas nya lättnader?

Höjt bolånetak till 90 procent och slopande av de högre amorteringskraven. Det är förslaget från den kommitté som Finansdepartementet tillsatte förra året för att analysera regleringen och läget kring hushållens skuldsättning.

– Utredningens förslag är ett steg i rätt riktning. Att ändra bolånetaket till 10 procent kontantinsats är

bra, liksom att amorteringstakten blir en procent ner till 50 procent av bostadens värde, säger Kenny Fredman, samhällspolitisk chef på Bostadsrätterna.

Under regeringens pressträff om utredningen sa finansmarknadsminister Niklas Wykman (M) att regeringen återkommer under våren kring hur de tänker gå vidare med förslagen.

Kenny Fredman

– Jag hoppas på en mycket tidig vår i år, annars riskerar bostadsmarknaden att gå i stå i avvaktan på att det ska komma nya regler. Hushållen lyssnar så klart på dessa signaler och risken är att de väntar med både köp och försäljning till efter beslutet. Regeringen borde inte avvakta utan agera direkt, säger Kenny Fredman.

Skyddsrummet blev lekfull oas

Ju fler gemensamma ytor, desto godare grannar. Senaste tillskottet hos Brf Borggården är ett allaktivitetsrum där boende i alla åldrar leker, tränar – och stärker föreningsbanden.

Text: Camilla Delkertz
Foto: Magnus Glans

A

mbitionen i Brf Borggården 99 i Björkhagen i södra Stockholm är att kunna bo som i en villa, trots att det är lägenheter som tillhandahålls.

– Allaktivitetsrummet kan väl därför närmast liknas vid husets gillestuga, berättar ordförande Johan Marklund.

Rummet med bland annat pingisbord, barnklättermatt, fria vikter, kampsportsprylar, romerska ringar, bollar, gungor och diverse pyssel för de yngsta invigdes i januari 2022. Särskilt välbesökt är det under höst- och vintertid när föreningens gård är mindre lockande.

– Vi vuxna turas ofta om att vara här med barnen, det skapar fina band. Det är också lyxigt att kunna köra ett träningspass på lunchen eller när barnen somnat. Ibland har det uppstått spontan rundpingis med andra man möter, fortsätter Johan Marklund.

Idén om ett levande rum för lek och fysisk aktivitet klubbades efter en inventering av föreningens tomma lokaler. En projektgrupp fick sedan i uppdrag att måla golv och väggar, dra ventilation, förbereda belysning och sätta upp akustikplattor. Merparten av arbetet har skett ideellt och mycket av utrustningen är begagnad för att hålla kostnaderna nere. Utslaget på samtliga 178 lägenheter landade kostnaden på cirka 300 kronor per bostad.

– Lokalen är egentligen ett aktivt skyddsrum och måste återställas inom 48 timmar vid behov, men det är lätt fixat. I så fall bär vi ut allt och monterar ner klättermatten, säger Johan Marklund.

Dottern Anja tycker det är jätteroligt att klättra och röja loss i lekdelarna. Det enda hon saknar är att kunna spela fotboll. Kompisen Didrik Jernelöv trivs bäst vid pingisbordet medan Anjas lillasyster My hellre hänger i gymavdelningen.

– Jag gillar mest att träna med mamma och pappa, säger hon och flexar armen. ◦

//
Lokalen är egentligen ett aktivt skyddsrum och måste återställas inom 48 timmar vid behov, men det är lätt fixat.

Det här gäller vid byte till smart lås

Kod, tagg eller fingeravtrycksläsning – de smarta låsen erbjuder flera olika alternativ till den traditionella nyckeln. Men är det fritt fram för bostadsrättshavare att byta till ett digitalt lås?

Text: Philip Stockenhed Bild: Shutterstock

D

et som tidigare kändes som något taget från en spionfilm har nu gått från fiktion till verklighet. Trots att tekniken länge har använts för att låsa

upp porten eller tvättstugan är det få som har valt att byta från ett mekaniskt lås till ett smart dörrlås också för hemmet.

De varianter som finns på marknaden skiljer sig åt genom både form och funktion. Vissa erbjuder kodfunktion direkt på låset, medan andra kräver en tagg eller mobilapp. En del är även utrustade med fingeravtrycksläsare. Det finns också modeller som inte kräver någon ändring av låsets utsida, utan endast montering på insidan av dörren.

Men vad ska bostadsrättshavare tänka på vid byte av dörrlås? Som så ofta är det stadgarna som är vägledande när det gäller ändringar i en bostadsrätt.

– I stadgarna ska det framgå om det är föreningen eller bostadsrättshavaren som ansvarar för låset. Om bara ytterdörren nämns, anses ansvaret för låset följa med, säger Tove Lindau, styrelserådgivare och jurist på Bostadsrätterna.

Tove Lindau

//
Digitala lås är väldigt smidiga.

Om det är föreningen som ansvarar för låset krävs det alltså att en medlem som vill byta det först måste få ett godkännande av styrelsen.

– Det kan handla om att föreningen vill ha koll på dörrarnas utseende eller bevara ett visst låssystem. Vissa lås kan sättas i ett så kallat serviceläge, vilket innebär att en servicenyckel kan användas för att öppna dörren. Om du inte kan läsa dig till vad som gäller bör du kontakta styrelsen.

Utöver ett godkännande från styrelsen är det också viktigt att undersöka villkoren i hemförsäkringen för att inte riskera att köpa ett lås som inte är godkänt.

När det digitala låset blir standard är det ingen som exakt vet. Men Tove Lindau tror att det kan vara en bra investering.

– Digitala lås är väldigt smidiga om du exempelvis förlorar en tagg. Då är det betydligt billigare att avprogrammera den jämfört med när du förlorar nyckeln och kanske måste byta lås. ◦

Låsets utveckling genom tiderna

> 1700-talet

Enklare lås tillverkade i trä eller järn används för det mesta.

> 1800-talet

Linus Yale uppfinnar cylinderlåset och svenska ASSA grundas 1881.

> 1900-talet

Cylinderlås blir standard i svenska hem.

> 2000-talet

Digitala lås lanseras för hemmet och blir ett alternativ till de mekaniska.

tema

Så ger du ditt hem ett grönt lyft

Att renovera hållbart kan vara både enklare och roligare än att riva ut och bygga nytt. Din Bostadsrätt har pratat med en snickare och en inredare som har tipsen för att minska avtrycket både i plånboken och på klimatet.

Text: Pernilla Björnör Hydén Foto: Magnus Glans

Det kan finnas flera anledningar till att riva ut ett gammalt kök och bygga nytt.

Kanske är det slitet, kanske vill du bara höja värdet på din lägenhet. Eller så stämmer det helt enkelt inte med bilden du har av ditt drömkök. Oavsett vilket skulle snickare Anton Björklund ropa: "Gör det inte!"

– Vi vill så klart sätta vår egen prägel där vi ska bo, men det behöver inte alls vara samma som att riva och köpa nytt.

Han har renoverat många gamla lägenheter och fått rätta till dåliga materialval. Generellt har intresset för byggnadsvård vuxit under de tolv år han arbetat i yrket. Numera vill man inte ha plastfärger utan naturliga och sunda material, och en stil som harmonierar med byggnadens.

Genom åren har Anton Björklund samlat på sig många skräckexempel. Selskiftesdörrar som ligger på Blocket, funkiskök som har rivits ut till vedhögar.

– Jag har så klart haft kunder med andra åsikter också. Vi fick lyfta ut ett perfekt gammalt parkettgolv för att lägenhetsägaren tyckte det knarrade för mycket. Men vi gjorde det varsamt och kunde sälja det till någon som uppskattade det.

– När det är borta är det borta, och man tappar identiteten på lägenheten, säger Anton Björklund.

Gamla kök är inte så vanliga längre, särskilt inte i bostadsrätter. Men de går att anpassa och bygga om till moderna och snygga kök som håller. Höja köksbänken, få in en diskmaskin, platsbygga och återställa, säger han.

– Kan du spara hela eller delar av ditt kök sparar du pengar också. Och ett gammalt kök

Att sätta sin egen prägel på sitt boende behöver inte alls vara lika med att riva och köpa nytt, anser snickaren Anton Björklund.

Lotta Hogrell är stylist och inredare och har flera fiffiga lösningar på hur du med enkla medel kan göra ditt hem modernt och personligt.

**Anton
Björklunds
tips:**

- > Ta reda på mer om din lägenhets historia.
- > Riv inte fungerande saker – det tar ifrån huset dess historia.
- > Välj material och produkter med låg klimat- och miljöpåverkan. Hellre svenskt, furu och ek, än exotiska material eller spånskivor, masonit och komposit som inte håller mer än 5–10 år.
- > Använd andrahandsmarknaden.

Anton Björklund uppmanar till att gå varsamt fram med arkitektoniska originaldetaljer. "När det är borta är det borta, och man tappar identiteten på lägenheten".

håller minst tre gånger längre än ett nytt.

Men hur lyfter jag ett befintligt badrum eller kök till en modern och personlig nivå? Lotta Hogrell är stylist och inredare och menar att det finns massor du kan göra.

– Våldigt enkelt kan du få in stil och värme med handdukar, växter, nya knoppar och krokarna. Köp en rund badrumsmatta och en rund spegel – ofta är allt fyrkantigt i ett badrum och det blir effektivt att få in en ny form.

– På nästa nivå tycker jag att man ska se över sin belysning. I badrummet kan du ganska enkelt förändra mycket genom att sätta in en ny våtrumspanpassad lampa,

Lotta Hogrells tips:

- > Fynda knoppar, handtag, blandare eller handfat på andrahandsmarknaden. Personligt och billigt.
- > Se över din belysning.
- > Måla tak och väggar i samma färg! Billigt och effektivt.
- > Sätt in en takdusch för en lyxigare känsla.
- > Byt bänkskiva eller måla luckorna.
- > Bryt av med öppna hyllor.

Våldigt enkelt kan du få in stil och värme med handdukar, växter, nya knoppar och krokarna.

framför allt för att få in belysning vid spegeln. Till köket finns enkla självhäftande lampor, ledlistor med stickkontakt som går att bygga ihop och sätta under skåp längs golvet. Trolle med effekterna.

Om du är missnöjd med köksluckorna och inte tycker det räcker att måla om dem har Lotta Hogrell fler knep.

– Du kan haka bort dörrar och ha öppen förvaring, eller ta bort ett överskåp och sätta upp vägghängna hyllor. Varför inte ett gammalt vackert vägghängt vitrinskåp som blir ett smycke i ditt nya kök? Men spara sådant du tar ner så att det går att återställa till ursprungligt skick, tilläger hon.

Nytt porslin i badrummet går att fynda på begagnatmarknaden.

– Och en takdusch är en investering som tillför lite vardagslyx.

Lotta Hogrell tycker inte heller du ska vara rädd för färg. Speciellt inte i taket.

– Det blir en stor wow-känsla i både kök och badrum när väggar och tak målas i samma färg. Gärna något mörkare och dramatiskt. För en ganska blygsam kostnad ger du kök och badrum en egen stil och det kommer att kännas som något helt nytt. ◦

Vad kostar det att renovera kök?

Ett nytt kök från Ikea eller motsvarande: Variation beroende på storlek. För material- och arbetskostnad: 5–20 kvadratmeter: 110 000–290 000 kronor. (Uträknat av Husexpert.se)

Exempel från Anton Björklund på delrenovering av kök: 50 000–150 000 kronor i arbetskostnad och materialkostnad för stommarna, beroende på omfattning och hur mycket kunden gör själv. Görs mycket arbete i lägenheten blir det också mer rotavdrag än om ett färdigt kök skulle installeras.

Renovera utan att riva? Javisst!

Våtrum får man inte slarva med. Men du kan faktiskt göra mycket med ett badrum du inte gillar, eller till och med fixa en skada utan att behöva riva ut det gamla. Experten berättar hur.

Text: Pernilla Björnör Hydén Foto: Shutterstock

Du tappar parfymflaskan i golvet och spräcker två klinkerplattor. Badrummet i lägenheten är hyggligt nytt, men du gillar det verkligen inte.

Det har blivit ett hål i väggen när jag bytte kommod, måste jag riva upp hela badrummet nu?

Mycket är faktiskt möjligt att fixa – men allt handlar om vilket skick badrummet är i. Det menar Magnus Lundgren på Byggkeramikrådet.

– Du kan göra allt från en enkel ansiktslyftning till en helrenovering. Men det är som med en gammal bil: du måste fråga dig om det är värt en reparation till. Är det en gammal fuktspärr eller ett plastgolv som är över tio år ska du överväga att bygga nytt och få många problemfria år.

Om badrummet är helt och tio år gammalt men känns tråkigt?

– Är det utseendet du vill ändra kan du sätta kakel på kakel. Då har du fortfarande ett tio år gammalt badrum, med tanke på fuktspärr och underarbete, och du måste uppge vid en framtida försäljning att du gjort en så kallad yttskiktsförbättring.

Får du en mindre skada i en klinker går det att göra en delreparation. Ta reda på vilken typ av tätskikt du har, det framgår av kvalitetsdokumentet. Sedan kan du ta bort den skadade klinkern och ersätta den med en ny, enligt leverantörens anvisning. Ta bilder på varje steg du gör så du kan påvisa fackmannamässigheten.

Vad säger försäkringsbolaget?

Generellt förordar Folksam klimatsmarta lösningar. I de fall en fullgod reparation kan erhållas med mindre insatser förordas därför dessa. Dock under förutsättning att det inte förhöjer risken för skador i framtiden. Folksam har i villkoret krav på att renoveringen/uppförandet ska vara utfört i enlighet med gällande branschregler. Om kravet inte fullföljs kan möjligheten att få full ersättning vid skada begränsas.

Magnus Lundgren

Råd från Magnus Lundgren

- > Byta utseende på ett väl fungerande badrum? Lägg nytt kakel över.
- > Tänk på hållbarheten i materialen.
- > Spara kakel och klinker som blir över, de kan vara guld värda om du behöver delrenovera.
- > Tänk på ditt badrum som något du förvaltar över tid. Vad är bäst för huset? För din lägenhet?
- > Färg och form i all ära, men fuktspärren är viktigast och den ska du vara mest noggrann med.

Fuktspärren är det viktigaste i hela badrummet – så hur går det om skadan går ner till den?

– Vet du bara exakt vad som har hänt vid skadan kan du frilägga, lägga nytt tätskikt som överlappar det befintliga och göra helt tätt. Teknikerna för delreparation finns. Det gäller att få det gjort på försäkringsbart vis, det vill säga fackmannamässigt. Använder du en entreprenör har de ansvaret enligt konsumenttjänstlagen. Ta även här bilder som dokumentation.

Är hantverkarna med på taåget när vi ber om en billigare och mer miljömässig delrenovering?

– Det är inte ovanligt numera, hela branschen är insatt i principen. Men visst: det är lite grann som att gå till restaurangen och säga "Jag vill beställa din goda sås" och kocken vill sälja sin trerättersmeny.

Att tänka på miljön är att välja rätt material, menar Magnus Lundgren. Kakel och klinker håller i generationer, medan andra material har betydligt kortare livslängd.

– Tänk tidlöst och klassiskt, kanske keramiska plattor med känsla av kalksten och natursten. Något som nästa lägenhetsinnehavare också kan gilla – det gör lägenheten mer attraktiv och är bättre för miljön. ◦

Bevara stilen i din lägenhet

Cathrine Mellander Backman, arkitekturhistoriker och utredare på Riksantikvarieämbetet.

Alla arkitektoniska stilar har sin egen specifika charm. Cathrine Mellander Backman är arkitekturhistoriker och berättar här om vilka detaljer du ska vara rädd om i just ditt hem – och hur du bevarar stilen.

Text: Pernilla Björnör Hydén

Tjugotalslägenheterna blev lite mindre dekorerade. En ljusare stil efterfrågas och vi moderniserade hemmen med varmvatten och bad.

Tjugotalsklassicism: 1920-TAL

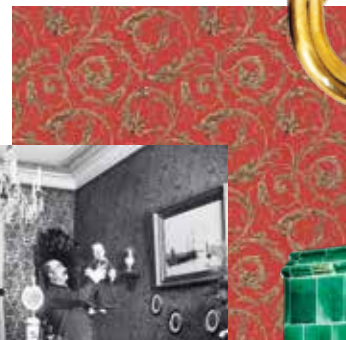
Bostadsbyggandet kommer i gång efter krigsåren med höjd standard för alla. Varmvatten, bad och tvättmöjligheter börjar få plats i vanliga hem. Det är fokus på enklare byggstil, och mindre på dekorerade element.

Tiden kännetecknas av symmetri. Lägenheterna har ofta öppen spis med marmorsten i eldstadsplanet framför, och fransk balkong. Lite lägre i tak än tidigare, men fortfarande 3,20–3,40 i takhöjd. Spröjsade fönster

och genomgående lägenheter. Kök och pigkammare finns kvar.

Här fanns serveringsskåp och fönsterbänkskivor i marmor, gedigna inbyggda garderober. Många lägenheter har kvar gasspisarna också, de har kulturhistoriskt värde och är fortfarande populära.

Fixa stilen med förnicklad mässing på krokar och skåpvred. Ljusa, blommiga tapeter och rektangulära kakelplattor i klara färger. Marmor är också populärt.

I sekelskifteslägenheten fanns ofta parkett, spegeldörrar och serveringsgångar med höga skåp. Detaljer i mässing och porslin.

Sekelskifte: 1880–1910-TAL

En blandad stil från nyrenässans, nybarock och jugend.

Äkta material kännetecknar hemmen. I bästa fall kan du hitta kakelugnar här, spegeldörrar i ek, parkett, detaljer i marmor och kalksten och stuckatur. Serveringsgång med höga skåp och hyllor och takhöga garderober.

De gamla planlösningarna är säkert ändrade: Förr var köken små och smala och låg mot går-

den dit bara hushållerskan hade tillträde. I dag har vi svängt på planlösningen och vill ha stora kök att umgås i – och sovrummen mot en tystare gård.

Här är så högt som 4,20 i takhöjd på sina ställen.

Fixa stilen genom att införskaffa strömbrytare och diskho i porslin, köp tvinnad textilkabel till lamporna och skåpknoppar och krokar i hall och kök i mässing.

Hemmen ska vara rena, svensken ska leva hälsosamt. Bad och centralvärme, enkla ytor att hålla rena. Stora fönster och mycket ljus. Den hållbara bakeliten är uppfunnen och finns på eldetaljer och dörrhandtag.

Miljonprogram, 1965–1974

Kommer från Socialdemokraternas uttryck: ”En miljon bostäder på tio år”, och bestod av både höghusområden och småhus. Urbaniseringen var omfattande och syftet var att bygga bort bostadsbristen med moderna bostäder till rimliga priser.

Här finns funktionella, långsmala kök i direkt anslutning till matplats. Det skulle vara ljusa lägenheter, ofta placerade i utkanten av stan i bättre miljö och med längre mellan husen, stora gårdar, lekplatser och grönska. Miljonprogrammet fick dåligt rykte,

men tanken var god.

Köksinredningen har god standard och köken är något större och välplanerade. Ibland finns det parkettgolv och fönsterbänkar i sten. Tidstypiskt är plasthandtag och masonitdörrar.

Fixa stilen med heltäckningsmattor, grå mönstrad tapet eller väv. FYNDA 60- och 70-talsdetaljer på loppis och skaffa toalettporslin i gult eller rosa. Är dina köksluckor i trä går de att behandla och slipa, likaså parketten.

Bostadsbristen var enorm och man hade bråttom att förse medborgarna med egna hem.

Funkis, kort för Funktionalism: 1930–1940-TAL

Med modernismen kommer motreaktionen på de tidigare överdekorerade hemmen. Rena, avskalade former, ljusa putsade fasader med strama linjer. Det var funktion, ljus och lust som gällde, inte prydnad.

Stora fönster byggdes i rätt väderstreck. Alla skulle ha centralvärme och badrum, tidens melodi var friskt och hälsosamt.

Kvinnorna var på väg ut i arbetslivet, hemmen skulle vara lättstädade och underhållsfria.

Forskare gjorde ergonomiska studier: hur höga bör köksbänkarna vara? Köken var fortfarande små men centrala i lägenheterna och i nära anslutning till en matplats.

Fixa stilen med bakelit på kontakter, strömbrytare och dörrhandtag. Så kallade Redahyllor, med glasskålar hängande under bänkskåpen i köket avsedda för torrvaror, fanns i nya kök. Bänkskiva i rostfritt stål – gärna av original eftersom de är i en oeffterhärmlig kvalitet!

Det säger bostadsrättslagen om renoveringar

Som bostadsrättsinnehavare har du stor frihet att renovera eller förändra din lägenhet. Men ofta krävs styrelsens godkännande först.

Text: Pernilla Björnör Hydén

Enligt lagen gäller detta ingrepp som påverkar exempelvis en bärande konstruktion, avlopp, värme, vatten, ventilation eller eldstad. Men det gäller även andra ”väsentliga förändringar”. Det finns inget entydigt svar på vad som menas med ”väsentliga förändringar”, men styrelsen får bara neka tillstånd om den planerade renoveringen är ”till påtaglig skada eller olägenhet” för föreningen.

Ulrika Blomqvist

Särskilda regler gäller om huset har historiskt, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt värde. Om dessa värden påverkas av en renovering krävs alltid tillstånd, och det är styrelsen som har rätt att göra bedömningen.

År 2023 ändrades bostadsrättslagen så att styrelsen har rätt att kräva att otillåtna eller icke godkända renoveringar återställs. Det kan också leda till att bostadsrättsinnehavaren kan bli uppsagd och tvingas flytta.

I praktiken ska det mycket till för att en styrelse ska säga upp en bostadsrättsinnehavare. Syftet med lagändringarna är ju inte att de i första hand ska leda till rättsprocesser, utan i stället förebygga så att en sådan situation inte uppstår, säger Ulrika Blomqvist, vd på Bostadsrätterna.

Om en medlem är missnöjd med styrelsens beslut att inte lämna tillstånd finns möjligheten att överklaga till hyresnämnden och i nästa instans även till hovrätten. ○

frågor/svar

Här kan du läsa om vanliga frågor från boende i bostadsrättsföreningar. Styrelserna i sin tur vänder sig till Bostadsrätterna för rådgivning. Bostadsrätterna har alltså ingen rådgivning direkt till enskilda bostadsrättshavare.

Vad gäller för medlemmar med föreningsskulder? Vad händer när en medlem får höga skulder hos föreningen genom att inte betala månadsavgiften? Stämmer det att hen inte får rösta på stämman?

Här gäller det att se vad som står i föreningens stadgar. En del föreningar har en skrivelse i stadgarna som säger att en medlem som inte fullgjort sina förpliktelser, till exempel inte betalat avgiften, inte heller får rösta på stämman. Om det finns en dom eller utslag om att bostadsrätten är förverkad och att medlemmen måste flytta från bostadsrätten har hen ingen rösträtt på stämman, oavsett vad som står i stadgarna.

Ger taxeringsvärdet en hint om föreningens ekonomi?

I föreningens årsredovisning anges fastighetens taxeringsvärde och som jag förstår det ligger det till grund för fastighetsskatten. Men säger det något om föreningens ekonomi, till exempel att man kan ta föreningens skulder och dela med taxeringsvärdet och få fram ett nyckeltal?

Taxeringsvärdet är en indikator på marknadsvärdet och ett högre värde kan indikera ett attraktivare område. Det stämmer att fastighetsskatten och fastighetsavgiften beräknas utifrån taxeringsvärdet. Bostadsrättsföreningen betalar en fastighetsavgift på maximalt 1 630 kronor per lägenhet i flerfamiljshus och år under

inkomståret 2024 och för lokaler betalar föreningen 1 procent av lokalernas taxeringsvärde. Om det är småhus är fastighetsavgiften maximalt 9 525 kronor per lägenhet. Förr sades det att föreningen kunde belåna upp till 75 procent av taxeringsvärdet, men så är det inte i dag utan bankerna utgår mer från föreningens ekonomi, årsredovisning och underhållsplan.

Vem betalar för min trasiga dörr? Fråga: Lås och handtag till min säkerhetsdörr strular och går inte att använda som tänkt. Är det jag eller föreningen som ska betala den reparationen? Kolla vad som står i föreningens stadgar. Står det inget uttryckligen om lås, anses låset hör till lägenhetsdörren och då blir det den som ansvarar för

ytterdörren i stadgarna som också får betala kostnaden för reparationen.

Får jag hyra ut medan jag väntar på hyresnämndens svar?

Vad gäller om en styrelse säger nej till andrahandsuthyrning och bostadsrättshavaren ansöker hos hyresnämnden om att få hyra ut? Det tar ju ett tag innan ärendet kommer upp för avgörande. Vad gäller under tiden fram till att ärendet har avgjorts?

Under den tiden får inte medlemmen hyra ut. Om medlemmen skulle hyra ut och får ett nej i hyresnämnden riskerar medlemmen att bli uppsagd och tvingas lämna bostadsrätten.

Kan jag sätta upp en kattramp utan att kolla med styrelsen?

Jag har katt och bor på nedre botten. Har jag rätt att sätta upp en kattramp utanför mitt fönster utan att fråga föreningen?

I bostadsrättslagen står att du ansvarar för det inre i lägenheten och föreningen för det som

är utanför. Eftersom en kattramp ligger utanför din lägenhet måste du fråga styrelsen om lov. Om det hade varit en åtgärd som enligt lagen innebär en "väsentlig förändring" av föreningens hus eller mark, så hade det krävts stämmobeslut.

För enkel kattpassage till klorofyllen krävs styrelsens lov.

När du köper en ny taklampa följer det numera inte med en stickpropp. Och flyttar du till en nybyggd lägenhet passar inte dina gamla kontakter i uttaget.

Anledningen: Vi har fått en ny EU-standard för lampputtag.

Text: Petra Olander

Så byter du kontakt till taklampan

Den heter DCL (Devices for Connections of Luminaires) och är långsmal med tre stift på rad.

DCL är standard i alla nybyggda fastigheter sedan 2019 och därför får du själv komplettera din nya taklampa med rätt stickkontakt, beroende på om du har den gamla eller nya standarden därhemma.

- I vissa fastigheter finns båda, säger Magnus Carlson, elektriker och vd på Jemtel i Östersund.

Får jag själv byta kontakten på min lampa till den nya standarden?

- Ja, om du känner att du har "erforderlig kunskap", vilket är kravet Elsäkerhetsverket ställer för att du ska få göra det. Den kunskapen kan du bygga upp till exempel via deras hemsida eller be en elektriker visa. Då har du fått tillräcklig kunskap för att göra kontaktbyten.

Har du något tips för en el-amatör?

- Innan du stoppar in din nya självmonterade kontakt i uttaget, slår du av strömmen i lägenhetens elcentral. Sedan stoppar du i kontakten i lampputtaget, därefter sätter du på strömmen i elcentralen igen, knäpper på strömbrytaren i rummet och testar därigenom om armaturen tänds. Slår säkring- en ifrån då, är det något du har gjort fel. Då kan du försöka igen. Lyckas det inte då heller så ta ur kontakten, slå på strömmen och ring en elektriker.

Magnus Carlson

Foto: Magnus Carlson

På bilden syns att mittenstiftet är lite längre.

Foto: Magnus Carlson

På den nya kontakten är det mittenstiftet som är jord.

Jord = gulgrön tråd ansluts mot denna jordsymbol.

Varför har standarden bytts?

- För att skydda den enskilde. Det är numera jordade uttag överallt i nya fastigheter. Tidigare zonindelades boenden i jordade zonindelades boenden i jordade utrymmen, som badrum och kök, och ojordade, som sovrum. Om du bor i en lägenhet som fortfarande är zonindeldad, är det en bra skyddsåtgärd att be en elektriker dra in jordade ledningar - och även göra en elbesiktning. För även om din förening varit duktig och uppdaterat fastighetens elanläggning, vet du ju inte hur gamla ledningarna i dina väggar är. Har du en elkabel med gul och grön färg vet du att du har jordad el dragen.

Kan det nya uttaget bära mer vikt så att jag slipper sätta upp en krok?

- Ja, lite mer, mellan 5 och 10 kilo. Men använd sunt förnuft, en krok är alltid säkrare. o

Så blir du hemmalektriker

Du kan läsa om vad du får göra själv som privatperson, få tips och råd och även se instruktionsfilmer om hur du säkert byter kontakt på elsäkerhetsverket.se.

Klicka på filken "Privatpersoner".

Visste du att...

Det vanligaste sättet som människor får ström genom kroppen är via brödrosten. Så kom ihåg att dra ur kontakten innan du petar efter brödbiten där nere.

Kapade kostnader med delad el

Medlemmarna i Brf Äppleodlingen sparar flera tusen kronor per år på att ha gemensamt elavtal. Per hushåll.

– Det fungerar mycket bra, säger ordförande Jan Klingspor.

Text: Mikael Bergling Illustration: Shutterstock

Föreningen består av två fyravåningshus med sammanlagt 36 lägenheter och ligger i skånska Bjärred vid Öresund.

I början på 2021 installerades 386 solpaneler på de båda hustaken. I samma veva gick föreningen över till ett gemensamt elabonnemang.

– Tidigare hade varje hushåll egna avtal. Nu har vi ett gemensamt för hela föreningen, det vill säga den el som går åt till hissar, värmepump, belysning i trapphus och liknande, men även den el som föreningens medlemmar använder sig av i sina egna bostäder, säger Jan Klingspor.

– Gemensam el är en förutsättning för att vår satsning på solceller ska vara lönsam och ökar mängden solel som vi årligen kan producera utan att behöva skatta för inkomsten.

Det elbehov som solpanelerna inte klarar att fylla täcks genom att föreningen köper in el som den därefter säljer vidare till medlemmarna.

Hur mycket sparar ni på att ha gemensam el?

– Det är de fasta avgifterna som medlemmarna slipper med gemensam el. De rörliga – som beror på förbrukningen – påverkas inte.

– Hade vi inte gått över till gemensamt elavtal hade de fasta kostnaderna legat på 540 kronor

per månad och lägenhet. För 36 lägenheter innebär det 233 000 kronor per år. Samtidigt kostar mätning av hur mycket el varje lägenhet gör av med föreningen 780 kronor i månaden för alla lägenheter, det vill säga 9 360 kronor per år.

Det innebär sammantaget en besparing på cirka 6 000 kronor per lägenhet och år.

– Föreningens fasta avgift har inte påverkats. I samband med att vi gick över till gemensam el fick vi installera nya elmätare, vilket kostade oss 180 000 kronor. Men det var väl använda pengar.

Jan Klingspor berättar att föreningen varje månad får en excel-fil med information om respektive lägenhets elförbrukning från det företag som svarar för den individuella mätningen.

– Utifrån förbrukning och månadens rörliga elpris räknar vi från styrelsens sida ut hur mycket var och en ska betala. Det meddelar vi sedan till vår ekonomiska förvaltare som ser till att uppgiften kommer med på avin för månadsavgiften.

Bostadsrätternas styrelserådgivare David Sjöqvist blir positivt överraskad när han får höra hur mycket medlemmarna i Brf Äppleodlingen sparar på att ha ett gemensamt elavtal.

– Samtidigt bör man vara klar över att besparingspotentialen skiftar mellan olika delar av

Jan Klingspor

David Sjöqvist

landet och olika nätbolag. Innan en förening bestämmer sig för att gå över till gemensamt elavtal bör den göra en ordentligt undersökning av vad en övergång kan tänkas kosta och vad föreningen kan spara på ett sådant avtal.

– Det är inte minst viktigt att ta reda på vilka tekniska installationer och förändringar som kan behöva göras, till exempel ändring av föreningens elcentral, byte av elmätare eller till större säkring.

I samband med övergång till gemensam el förekommer det att elnätbolag tar ut en särskild avgift på upp emot tusen kronor per lägenhet för nedtagning av gamla mätare.

Enligt David Sjöqvist hänger växande intresse för gemensam el åtminstone delvis samman med att allt fler föreningar installerar solpaneler och då väljer en kombinationslösning.

Måste alla i en bostadsrättsförening säga ja till en övergång?

– Nej, normalt sett räcker det med ett majoritetsbeslut på föreningens årsstämma. Beslutet gäller därefter alla i föreningen. o

Gemensamt elavtal

- > Kan leda till lägre kostnader, men även till ökad administrativ börda för föreningens styrelse.
- > Medlemmarna förlorar möjligheten att välja elhandelsleverantör.
- > Rätten till ersättning och skadestånd i samband med elavbrott kan försämrats.
- > För att underlätta administrationen kan det vara en bra idé att anlita en systemleverantör för inhämtning och bearbetning av mätdata.

6000
kronor

Ungefär så stor blir den
sammanlagda besparingen
per lägenhet och år för
Brf Äppleodlingen.

Tänk vilken betydelse en dörr kan ha.

Daloc Säkerhetsdörr stoppar inte bara tjuvar från att komma åt dina värdefullaste ägodelar. Den hejdar även oväsen, matos och eldsvådor. Dörren har en unik design som gör att den håller väldigt länge utan att förlora sina skyddande egenskaper. En investering för livet. Och för grannsämjan.

Läs mer om Daloc Säkerhetsdörr på daloc.se

DALOC
Doors with purpose.

**Installerat
& Klart**

Byt till dörrar från Daloc i din BRF.

Kontakta oss på Secor så hjälper vi dig hela vägen fram till att säkerhetsdörrarna sitter på plats. Läs mer på [secor.se](https://www.secor.se)

SECOR

Trygga föreningen rustar för nödläge

Bostadsrättsföreningen Vasalunden i Linköping vill vara förberedd om en kris skulle inträffa. Men vad ska en förening egentligen göra, och vem bär ansvaret?

Text: Philip Stockenhed Foto: Jeppe Gustafsson

Arne Thorfinn rör sig vant i fastigheten när han visar runt. Med nycklar och tagg öppnar han dörrar till cykelrum, gemensamhetslokal och garage. Här finns det mesta – men inget skyddsrum. Att använda garaget som skyddsrum är otänkbart.

– Garageporten skulle inte stå emot en tryckvåg från en kraftigare explosion. Tryckvågen skulle sprida sig genom hela fastigheten, säger Arne Thorfinn och pekar mot porten till fastighetens stora garage.

I fredstid låter det överkligt. Brf Vasalunden ligger i Övre Vasastaden i Linköping. Ett område som utan vidare kan beskrivas som tryggt. Här finns Hemköp, frisör, restauranger och ett kafé runt hörnet.

– Det är få som har flyttat sedan huset byggdes, säger Mirsad Masinovic som har bott här sedan det stod färdigt 2016.

Men pandemi, krig och konflikter har satt beredskap på agendan. I våras lämnade Arne Thorfinn in en motion under föreningens årsmöte för att lyfta frågan.

– Mitt förslag var att sjsätta en hemberedskapsgrupp för att ta reda på hur föreningen ska

agera vid en kris. Motionen gick igenom, och nu samordnar jag arbetet med de som vill delta.

Arne Thorfinn är pensionerad läkare och har länge varit engagerad i Svenska läkare mot kärnvapen. Han vill hitta lösningar anpassade för Vasalunden. Hittills har gruppens åtta medlemmar haft två möten och Arne Thorfinn förklarar att arbetet fortfarande är i sin linda.

Med inspiration från en Novusundersökning om beredskap ska gruppen knacka dörr i föreningen för att intervjua medlemmarna kring frågan.

– Efter intervjuerna är tanken att presentera resultatet vid ett möte i föreningen. Förhoppningsvis vet vi då hur vi går vidare. Gruppen ska inte vara isolerad utan engagera de som vill vara med, säger Arne Thorfinn.

Hemberedskapsgruppens syfte är inte att ansvara för mat och vatten vid en krissituation. Istället är det genom samordning som de vill skapa trygghet vid ett krisscenario och genom att sprida praktisk information. Till exempel hur garageporten öppnas vid strömavbrott, förklarar han.

Men vad är en bostadsrättsförenings roll vid en krissituation. Finns ett formellt ansvar?

Rikard Wahlstrand

– Egentligen inte. En förenings uppgift är att upplåta bostäder till boende och den är inte en samhällsinstans. Var och en behöver själv förbereda sig, säger Rikard Wahlstrand, styrelserådgivare och jurist på Bostadsrätterna.

Undantaget är om fastigheten har ett skyddsrum. Då har föreningen ett underhållsansvar, bland annat för att säkerställa ventilationens funktion. I grannfastigheten till Vasalunden finns

En arbetsgrupp som samarbetar kring beredskap tror jag är ett jättebra initiativ.

Brf Vasalundens boenden Arne Thorfinn, Maja Aldsjö, dottern Alma och Mirsad Masinovic utanför närmsta skyddsrum som ligger några fastigheter bort.

Genom samordning vill föreningens hemberedskapsgrupp skapa trygghet vid ett krisscenario. Fiskbullar, sardiner och varmeljus får var och en stå för själva.

ett skyddsrum, men där skulle inte alla boende få plats vid en krissituation.

Att föreningar inte har något ansvar betyder inte att medlemmarna inte bör ta initiativ likt Vasalunden, menar Rikard Wahlstrand. Det handlar bara om att hålla det på en rimlig nivå.

- En arbetsgrupp som samarbetar kring beredskap tror jag är ett jättebra initiativ, men styrelsen ska sköta andra uppgifter, säger Rikard Wahlstrand.

Vasalunden är inte en prepperförening säger Arne Thorfinn, fokus ligger på konkreta lösningar för de frågetecken som finns.

- Rekommendationen är att ha kontanter hemma i små valörer men bankerna kan inte växla. Hos Forex går det att köpa valuta med kort, men buntavgiften på 30 kronor och en bankavgift på 150 kronor tillkommer. Här skulle hemberedskapsgruppen kunna

sa ordna ett köp för de som vill ha kontanter hemma. Då kan vi dela på bankavgiften, säger han.

Vad hemberedskapsgruppens intervjuer med medlemmarna i föreningen resulterar i är för tidigt att säga. Men Arne Thorfinn tror att frågan kommer att vara viktig för bostadsrättsföreningar.

- Det här behöver belysas mer och det är kul att få berätta om hur vi arbetar med detta. Förhoppningsvis kan det inspirera andra bostadsrättsföreningar. ◦

Garageporten skulle inte stå emot en tryckvåg från en kraftigare explosion och därför kan garaget inte tjäna som skyddsrum berättar Arne Thorfinn.

Tips på grannsamarbete vid kris

- > Kolla intresset hos grannar och styrelse för att diskutera beredskap.
- > Beställ broschyren "Om krisen eller kriget kommer" från MSB.
- > Kartlägg lokala risker via kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- > Inventera gemensamma utrymmen för krisförvaring.
- > Öva på att laga mat utan el och vatten.
- > Skapa en kontaktlista eller chattgrupp för området.
- > Kontakta kommunen vid frågor om vatten och avfall under kris.

Hur gör jag rätt med använt fett?

Återvinning av matolja och fett är viktigt både för miljön och för att undvika problem i avlopssystemet. Det är numera också ett lagkrav. Här är metoderna för rätt fett-sätt.

Text: Petra Olander Foto: Shutterstock

Inte alla har uppmärksammat att det sedan 1 januari 2024 är förbjudet att

hälla ner matfett och matolja i avloppet. Det är också förbjudet att sortera fettet och oljan som restavfall i sopkärlet. I stället ska det sorteras som matavfall eller samlas i en plastflaska, som därefter lämnas till en återvinningscentral.

– Det gäller också oljan från till exempel soltorkade tomater, ost eller andra matförpackningar, säger Lotta Nydahl Frånberg, kommunikationsansvarig på Kretslopp Sydost i Kalmar, som ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall i åtta medlemskommuner.

Varför ska jag inte hälla fett eller olja i avloppet?

– Fettet kan stelna i rören och orsaka stopp, vilket kan leda till stora problem både för fastigheten och det kommunala avlopssystemet. Dessutom kan det skada pumpar och annan utrustning i avlopssystemet.

Lotta Nydahl Frånberg

Varför är återvinning av fett viktigt?

– Genom att lämna fett och matolja till återvinning bidrar du till en mer hållbar användning av resurser. Fettet från matavfallsinsamlingen omvandlas till biogas och biogödsel, vilket är ett klimatsmart alternativ till fossila bränslen och konstgödsel. Om du lämnar fett till återvinningscentralen kan det renas och återvinnas som råvara inom olika industrier, exempelvis till bränsle. ◦

Inte alla har uppmärksammat att det sedan 1 januari 2024 är förbjudet att hälla ner matfett och matolja i avloppet.

Återvinn fettet!

Fast fett

Fett som stelnar efter matlagning, som från kött eller smör, ska läggas i matavfallsinsamlingen.

Stekpannor och ugnsgodis

Efter matlagning bör du torka ur stekpannor och ugnsgodis med hushållspapper för att få bort överflödigt fett. Papperet med fett kan du slänga i matavfallspåsen.

Flytande fett och olja

Flytande fett bör samlas upp i en behållare, till exempel en tom gammal flaska för matolja. När flaskan är full kan den lämnas in på din närmaste återvinningscentral där fettet hanteras för vidare användning inom kemi- eller bränsleindustrin.

"Hur många har egentligen nyckel till vår fastighet?"

Förnya tryggheten i er BRF. Med åren kan avflyttning och borttappade nycklar skapa oreda som ger allvarliga brister i säkerheten. Uppgradera till en perfekt anpassad helhetslösning för er BRF – som ger er bestående kontroll även med löpande förändringar.

Med dormakabas mekaniska och digitala låssystem kan ni enkelt skraddarsy trygghet och bekvämlighet på ett sätt som passar varje boende, oavsett om man föredrar att öppna med nyckel eller mobilapp. Samtidigt får ni maximal livslängd för er investering.

www.dormakaba.se

Skanna QR-kod för mer information.

HÄRJEDALSKÖK

Vi köper ditt kök

Förnya ditt kök med oss –
få 1000 kr för varje lucka och
200 kr för varje låda du byter ut.
Dessutom monterar vi ner och
tar hand om dina gamla luckor
och lådor utan extra kostnad.*

Enkelt, smart och hållbart.

010-884 83 75

Gratis hembesök när det passar
dig! Ring och boka senast den
31 december.

